

WWW.durna.info

تورک و آذربایجان خلق ادبیاتیندا اوشاق و اوشاق فولکلور

یازان وتوپلایان: علی. ب. تورک

بیر خلقین بیر آریا گنیردیکلری مادی و معنوی کولتورلرینی موعین منتودلارلا و یغجام بیر شکیلده پوتلی حالده اولدوقی آغیز ادبیاتلاری آدلانان بوتون یارادجیقلارینا فولکلور دئییلیر. ساده دیلله دنمک اولارکی فولکلور خلق بیلگیسی و ائل بیلگیسی و یارادجیلیقیدیر.

تورک خلق آغیز ادبیاتی یا تورک فولکلور دنیانین ان زنگین و چنیشیتلی و گنیش ساحلی فولکلوروندا سایلیر و زنگینلیگی اوقدر دیر کی بیر توکنمز خزینه به بنزری واردیر. تورک فولکلور خزینه سی و گنیشلیقینی بوجور ایزاه انیلیمک اولار کی بو خزینه نی پوتلاماق اوچون بوتون تورک اولوسی بیر آریاتوپلاتمالی تا بو بویوک کولتوربیر آریا گلستین. بو خالقین تاریخ بوی املیله و یارادجیقلاریلله ده اندلیب، آغیزلاردان آغیزلار و سینه دن سینه یه و نسیلردن نسیلره بوتون گنچمیشدکی آیدین و اولو آنا-بابالارمیزین فیکیرلرینی اورتایا قویان بو اینجه صنعت یادیگارلاری بیزه گلیب چاتیب. بو آرادا بیزلره ده بیر بویوک سورونلوق بیراخییدیلر کی بو اینجه صنعت خزینه سین قوروماق و گلجک نسیلره تاپشیرماق بیزلره بیر قورنو و بیر بویون حقی اولارک گرکیر کی الیمیزدن گلن قدر اونی قوریوب و گلجک نسیلره تاپشیراق.

خالق ادبیاتی و فولکلور بیری بویوک و کوللی آجاق بنزمکدیر؛ خالقین یارادجیقلیله بسلیب، بویویوب و بوداقلانیب اوز یاپراقلاریلله و گوللی چیچکلی بیری گوزل و گورکملی خالق هنرینین دوغال اینجه صنعتی کیمی اورتایا چیخییدیر.

بو آجاق کوللی و یوغون بیری گووده اوستونده مینلرجه بوداقی بسلمکدیر، هر بوداق اوزی یوزلرجه دالا و هر دالیندا یوزلرجه یاپراقی بولونماقدادیر. بو آجاقین یوغون بوداقلاریندان بیریسیده اوشاق و اوشاق فولکلورودور کی دنمک اولار تورک فولکلورونون بیری - ایکی دالین چیخیدیکدان سورا بوتون دالارینی و قوللارینی گورمک ممکوندور.

عالیملر طرفیندن فولکلور دالاری یازیلی ادبیات کیمی اوچ ادبی قوللا آیریلماقدادیر: لیریک، انپیک، دراماتیک آدلاریلله تانینیر.

لیریک و انپیک قوللاری دراماتیک قوللاردان و نوعوندان چوخ گورنمکدیر. لیریک نوعوندا: ماهنیلر، نغمه لر، «سایلار، اوخشامالار، یانیتماجالار، تاپماجالار، لایلالار، عزیزلر یئر آماقدادیر. انپیک نوعوندا: میتلر، ناغیلار؛ داستانلار، افسانه لر، داستانلار، آتاسوزلری، دنیملر،

لطیفه لر، و مثلر یئر آلییدیلر. دراماتیک نوعوندا دا شبهلر، کوللالار، تیاترو، نمایش، و اویونلار، اینجلر، عنعنه لر و رسیملر و دبلردن آدایارماق اولار.

اوشاق فولكلوردا عين باشقا فولكلور دالاري كيمي بو اوج قيسما بولمك اولاركي بونلارين اوزوده ايكي قولا و يارادليش قايناقينا بولونمكددير. يعني بير نجي قيسم بويوكلرين طرفيندن اوشاقلارا گوره ياراديلان فولكلور و ايكنجي قيسم كي اوشاقلارين اوزياشلارينا گوره يارانيدير.

بويوكلرين ياراديلان اوشاقلار گوره ياراديقلاري فولكلور دالاريندان لايلايلاردان و اوخشاملاردان و يا نازلاملاردان آدآپارماق اولار كي بويوكلرين اوشاقلارا گوره اوز دويغولارني و اونلار بسليكلري اونمي و سئوگيلرينين بير گوسترگسي سايلىر.

اوشاقلارين اوزلرينه گوره ياراديقلاري فولكلور دالارينداندا اوشاق اويونلاري، سايلار و اينجلر و سوزلي و حركتلي بير چوخ و چنشىدلي اوشاقلق ياشلارينا گوره يارادجلىقلاريندان اورتايا چيخيدير. اگرچه بونودا خاطيرلاتماق گركليدير كي اوشاق فولكلورونون يارانماسيندا هم بويوكلرين و همده اوشاقلارين رولي وارديريغي اوشاق فولكلوري تكجه اوشاقلارا آييت اولمايدير بلكه بويوكلرين اوشاقلارا گوره گونولرينده بسليكلري دويغولاريني و تربيه لرينده ايشلنن ماتريالارديلا. بو آرادا چاليشماميز بوجور اولاجاقدير كي بو ايكي بولومي بير بيريندن آيريب هر نوعي آيري - آيري آراشديرماقا چاليشاق.

بويوكلرين اوشاقلارا گوره ياراديقلاري بير چوخ فولكلور بولومي واردير كي اونلاري بير-بهره-بهر آشاغيدا آد وئرلير:

1. ساناملار و كيچيك اوشاقلارا اوخونان شعيرلو اويونلار

2. اوشاق ديلى

3. سيناملارو اوشاقا گوره اينانجلار

4. عنغه و دبلر

اوشاقلاردا اوز يارادجىقلاريله بير آز بويا باشاچاتديقلاريندا بير چوخ فولكلور ساحه لري واردير كي اونلاري بوجور سيرااماق اولار:

1. ساتاشمالاروجينلتمرو دولاملار

2. يانيلماجالار

3. قوشماجالارو سايلار

4. اوشاق اويونلارو اينجلر

بويوكلرين اوشاقلارا گوره ياراديقلاري فولكلور

1. كيچيك اوشاقلارا اوخونان شعيرلو اينانماقلار

بو ساحه اوشاقين دوغولدوقي گوندن بري باشاليق اوشاقين بويودوگونه قدر سورمكددير و ياش بيچيمينه گوره آيري بولومله آيريلير. يعني اوشاقين دوغولدوقي گوندن لايلا لا باشلايان شعيرلر بويودووجه نازلاملارا و اوخشاملارا بدل اولماقدادر. بو آرادا آنالارين وبويوكلرين اوشاقلارادا بير چوخ اويوندا اوخونان شعيرلر واردير كي بوساحده ينر توتماقدادر. بو شعيرلري بنشيك نغمه لریده آلدنديريلار.

لايلايلار:

آنالارين اوشاقلار اوچون ياراديقلاري ان دويغوسال و ايچريكلي حيسلريني گورسدن اوشاقلارين ياتيرديقلاري زمان سويلنن و اوخونان شعيرلر دبلر كي فورم بيچيمينده باباتي كيميدير، تكجه مضمون يونوندىن بير-بهرلريله فرقلي واردير. مثلا باياتيلارين بير

چو خونون باشلانیش قيسملاري "عزيزيم"؛ "من عاشيق" و يا "عاشيغيم" سوزلريله باشلانيرسا لايلا لار "لايلاي" و يا " لاي لاي دنديم " سوزلريله باشلاماقدادير. يو آرادا بير چوخ سوزده ميصراعلا رين سونوندا تكرار اولنور .

❖ لاي لاي بالام لايلاي

كورپم لاي لاي آ لايلا ر

بالام لايلا آ لايلا

گولوم لايلا آ لايلا

لاي لاي منه قالان لايلاي

شيرين ديللي بالام لايلاي

لايلا رين اوخونوشلاري شكيلده چوخ حزين بير حالده اولاراك بير يوخي گتيرن هاوايلا دولدور كي آنالار اوشاقلاري قيچلاري اوسته ويا بيشيكلرده اويوتدوقلاري اوشاقلارينا گوره سسلنديريلر.

لايلا رين سايسي بابايتيلار تكين دنمك اولار سايسيزدير ويوگون يغجام بير شكيلده بيرارايا گتيريمك چوخ چتين بير ايش سايلير. آرا- سيرا بير چوخ آذربايجان فولكلورچي طرفيندن توپلانان لاي لايلا ر واردير اما گنه بير چوخ لاي لاي يازيماميش شكيلده ديئلرده دير. آشاغيدا گتيريلن لاي لايلا ر بو ساحنين اورنكلريندندير:

❖ لاي لاي بنشيم لايلاي

انويم ، انشيم لايلاي

سن گنت شيرين يوخويا (سن يات ، يوخون آل گينن)

چكيم كئشيبين لايلاي

لاي لاي جاتيم قورباتي

انل لاي لايين قورباتي

سن گنت شيرين يوخويا

اولوم جاتين قورباتي

❖ لاي لاي دنيم بويونجا

باش ياسديقا قويونجا

پارداخلان قيزيل گولوم

اييله يلیم دويونجا

❖ لاي لاي دنديم ياتاسان

قيزيل گوله باتاسان

قيزيل گول كولگسينده

شيرين يوخو تاپاسان

لاي لاي دنديم جان دنديم

يوخودان اويان دنديم

سن ينري بير من باخيم

اولوم بويون قورباتي

لاي لاي دنديم انلردن

عطير دولو گوللردن

اللاه اوزي ساخلاسين

گلن آيلار – ايللردن

❖ بالام لايلاي ، آ لايلاي

كورپم لايلاي ، آ لايلاي

لايلاسي درين بالا

يوخوسو شيرين بالا

تاتريدان عهديم بودور

گوروم تويون بالا

- ❖ بيزيم يئرلر قالين منشه
تاختيندا اوتور هميشه
آرانيندا گول بستيم
يايلاقيندا بنوشه
گولوم لايلا، آ لايلا!
بالام لايلا آ لايلا!
- ❖ لاي لانديم ياتينجا
گوزله رم آي باتينجا
گوزومه شيش باتيرام
سن حاصيلا ينتينجا
- ❖ لاي لاي انديم ياتاسان
قونچه گوله باتاسان
قونچه گولو دالدان اولسون
کناريندا ياتاسان
- ❖ لاي لاي چالام اوجادان
سسيم گلير باجادان
آلاه سني ساخلاسين
چيچك دن قيزيلجادان
- ❖ لاي لاي چالام آديوا
علي ينتسين داديووا
علي دادا چاتاندا
منيده سالاسان يادا
- ❖ لاي لايين سسي گلير
ياتار يوخوسو گلير
- ❖ اوزاق اوزاق يئرلردن
بالامين دايمي سي گلير
- ❖ آچالار آي آچالار
آچالار كامانچالار
- ❖ لاي لايووي من چالام
اوزگلر يامان چالار
- ❖ لاي لاي دندي اوجادان
- لاي لايين بير قوش ايدي
ديوارا قونميش ايدي
ال اوزاديم توتماقا
ملكلر توتמוש ايدي
- آلاي لاي گولوم لاي لاي
گولوم بولبولوم لاي لاي
بويو سنين كولگنده
منده بير گولوم لاي لاي
- لاي لاي آگولوم لاي لاي
آييم اولدوزوم لاي لاي
سن حاصيله چاتين جا
هر دردي دوزوم لاي لاي
- (سني مولام ساخلاسين)
- بالام گندر ياتماغا
بويويوب بوي آتماغا
صبح يوخوسي شيريندي
قييمارام اوياتماغا
- لاي لاي بالام گولوم سن
گولوم سن بولبولوم سن
باغچانين گوزل گولو
سوسنيم سونبولوم سن
- لاي لاي داغدان گلن وار
داغدان چوله ائنن وار

عمین- آتان - قارداشین
بیرده قین آنام وار

اونوم چیخدی باجادان
سنی تانری ساخلا سین
چیچک دن قیزیلجادان
❖ لای لای دندیم یاتینجا
گوزلریمه آی باتینجا

(جانیم دوداغا ینتدی)

جانیم زینهارا گلدی
سن حاصیلا چاتینجا

لای لای آقام بالاسی
گوزمون آغی- قاراسی
بیر گولمه گین آپاریر
هر نه اورک یاراسی

❖ لای لای دندیم یاتاسان
قیزیل گوله باتاسان
قیزیل باغین اولسون
کولگسینده یاتاسان

لای لای دندیم یات دندیم
یاسدیقا باش آت دندیم
دانیم چکیم نازینی
بویا باشا چات دندیم

❖ لای لای دندیم یاتاسان
قیزیل گوله باتاسان
گول یاسدیقین ایچینده
شیرین یوخو تاپاسان
❖ یاسدیقیندا گول بیتسین
دوشگینده بنوشه

لای لای مارالیم لای لای
گلمیر قراریم لای لای
بویو بیر قوچ ایگیت اول
سنه یار آلیم لای لای

لای لای دندیم گونده من
گولگده سن، گونده من
ایلده بیر قوربان اولار
سنه قوربان گونده من
❖ لای لای امه یم بالالا

لای لای ببه یم لای لای
گوزل گویچه گیم لای لای
غربت اولکه یاد ائلده

دوزوم چوریم بالالا
گوزلییرم بوییه سن
گوروم کومیین بالالا

آرخام کومگیم لای لای
لای لای بالام آ لای لای
شالین سالام آ لای لای
سنی ایسته میه نلر
یاندیرسین نالام لای لای

❖ لای لای دندیم، جان دندیم
یوخودان اویمان دندیم
سن یوخودان دورونجا
جانیمی قوربان دندیم
❖ لای لای دندیم یاتاسان
شیرین یوخو تاپاسان

بىلەمى تاتىرام مەن	شېرىن يۇخۇ ئىچىندە
ھەر سوزۇن ئانىرام مەن	مەنى يادا سالاسان
يۇخۇ دا آھ چىكىدە	❖ بالامىن يۇخۇسو گىلىر
اود توتۇب ياتىرام مەن	لاي لائىن سىسى گىلىر
	اوزاق – اوزاق يولاردان
داغلاز گول چىچىك اولسون	بالامىن دايسىسى گىلىر
يارپاغى ئىپىك اولسون	❖ لايلاي بالام آلاھ يار
بىر بالگورسە دىن كى	چوللر باغ اولدى قار
بالامدان گويچىك اولسون	مەنىم بالام ياتىبىدەر
	ساخلاسىن پروردىگار
لاي لاي يولداشىم لاي لاي	❖ لاي لاي دندىم آديو
دادلى دويماشىم لاي لاي	آلاھ يىنتىسىن داديو
دە م قارداشىم يۇخدى	بويۇك اولاسان بىر گون سن
بالام قارداشىم لاي لاي	مەنىدە سال سن ياديو
	❖ لاي لاي قىزىم يۇخلايىب
نرگىسلىس اوزوم لاي لاي	او قدر كى آغلايىب
يات آنا قىزىم لاي لاي	بىش چاغدان سورا گور
سن بويۇ مەن قوجالىم	آلاھ اونى ساخلايىب
تويۇندا سوزوم لاي لاي	❖ لاي لاي دندىم ياتىنجا
	گوزومە آي باتىنجا
تارى تارى حق تارى	سايارام اولدوزلارى (سانارام)
گل باجاندان باخ بارى	سن حاصىلا چاتىنجا
كىم بالامى سوومە سە	❖ لاي لاي بالام ياتىبىدەر
اونون ئوينى يىخ بارى	گول ياسدىقا باتىبىدەر
	آلاھ اونو ساخلاسىن
داغلازىن لاي لايلىنا	بىر قىز بىزە وئرىبىدەر
گوزلرىن قاراسىنا	❖ لاي لاي چالام ھەمىشە
آنالار قورىبان اولسون	كروان كىچر اننىشە
اوز كورپە بالاسىنا	ياسدىقىندا گول بىتسىن
	دوشكىندە بىنوشە
لاي لاي مەنىم دىلگىم	❖ لاي لاي دندىم آدىنا

ايكي گوزده ببه گيم	حق يئتيشسين دادينا
يندي باجي قارداشي	هر يئرده لاي لاي انشيدسم
گل اول منيم کومگيم	بالام دوشسون يادىما
	❖ داغلارا سيرين دوشر
لاي لاي دنديم آغلاما	کولگسي سرين دوشر
اوره گيمي داغلاما	هاردا لاي لاي انشيدسم
بويو بوي آت کيشي اول	يادىما پريم دوشر
منه اوميد باغلاما	❖ قيزيل گولوم باتام لاي لاي
	عطرينه باتام لاي لاي
جانيم گول برگيم لاي لاي	بالام عرصيه گلسين
باغريم اوره گيم لاي لاي	تويون اوتوم لاي لاي
گوزلريمين ايشيقي	❖ لاي لاي قوزوم آغلاما
ياغلي چورگيم لاي لاي	اورگيمي داغلاما
	يات يوخون شيرين اولسون
بير گول اکديم بويونجا	يوخوما داش باغلاما
عطير آلماديم دويونجا	❖ لاي لاي ؛ آگلين بالا
عومروم – گونوم اوزانسين	يوخوسو درين بالا
بو بالامين تويونجا	تاتريله عهديم بودور
	تويونو گوروم بالا
سنه نولوبدور بالام	❖ لاي لاي دنديم ، يات دنديم
رنگين سولوبدور بالام	ياسديقا باش آت دنديم
اويان شيرين يوخودان	بالا چکيم نازيوي
ممه ن دولوب دور بالام	بويبا باشا چات دنديم
	❖ آران دولي ميلچک اولي
لاي لاسي بير دن - بيردن	داغلار دولي چيچک اولي
بنشيگي ايني دوردن	ياتيب دورار گويچک اولي
لاي لاي دئ بالام ياتسين	لاي لاي بالام آ لاي لاي
يوخوسو قيزيل گولدن	❖ آي بنله تک – تک دوغار
	گون بنله تک- تک دوغار
لاي لاي دنديم بويونجا	سنين کيمي اوغلاتي
باش ياسديقا قويونجا	آنالار تک - تک دوغار

- ❖ يوخويا گنت يورولدوم
بنشېگيمين سلطاني
خيرداجاسان ، مزه سن
- ❖ لاي لاي بالام جان بالام
من سنه قوربان بالام
آغلايان كونلومو
گل انيلمه قان بالام
- ❖ بالام عومرون چوخ اولسون
كونلون گوزون توخ اولسون
سنه لاي لاي چاغيرام
دوشمانلارين يوخ اولسون
- ❖ انوينده انشيگينده
يات قوزوم بنشيگينده
بير من بير دان اولدوزو
دورموشوق کشيگينده
- سن يات گول ياسديقيندا
منده باخيم دويونجا
لاي لاي دنديم بيله سن
دوشمه يه سن ديله سن
بوييا- بوخونا چاتيب
اوينياسان گوله سن
بالام اوينور ياتمايين
سوزونه سوز قاتمايين
لاي لاي دنين بالاما
ياتار سا اويتمايين
داغلاردا لالام سنسن
آلینماز قالام سنسن
کيميم يوخ کيمسم يوخ
بير شيرين بالام سنسن

نازالاملار

اوشاقلار بير آز بوييا - باشا چاتيب قیخلي ليقدان چيخديقلاري دونمده اوشاقي دينديرمک و عزيزلمک اوچون دنين سوزلرديلر کي اوشاق بويودوکجه بو نزالاملار؛ اوخشاملارا و بسلمه لر چورلير. نزالاملارين فورملاري بعضايکي و يا دورد ميصراعلي و بعضا اوچ و يا بنش ميصراعلي شعيرلردون دوزليرلر.

ايکي ميصراعلي نزالاملارين شکیلري سوال و جواب اولار.

- ❖ بالاما قوربان اينکلر بالام نه وخت ايمکلر؟ (چوخ يئرلرده نه وخت يئرینه هاچان دنيلر)
- ❖ بالاما قوربان ايلانلار بالام نه وخت ديل انلار؟
- ❖ بالاما قوربان دايلاخلار بالام نه وخت اويناخلار؟
- ❖ بالاما قوربان سئرچه لر بالام نه وخت ديرچلر؟
- ❖ بالاما قوربان بيزوولار بالام نه وخت دوز اوينار؟
- ❖ بالاماقوربان دايجالار بالام نه وخت ال چالار؟
- ❖ بالاما قوربان خالاسي بالام قيزيل پاراسي.
- ❖ بالاما قوربان کتديلر بالامي نه اوورتديلر
- ❖ بالاما قوربان منيوه لر بالام نه وخت ائولنر؟

❖ بالاما قوربان بيزوولار بالام هاچان قيز اولار؟
 ❖ چاخام چالخابام ياغ اولسون اوغلوب ينسين ساغ اولسون
 ايكي ميصراعلي شعيرلردن باشقادا نچه بيتلي نازلامالاروارديلار كي اوناردا بنزريقي باياتي كيميدير و لايلايلاردا چوخ بنزريكلي و اردير.

- ❖ داغدا داريلار ايگيت قالاسين ايستر
- سونبولو ساريلا داغين لالاسين ايستر
- بو بالاما قوربان من بالامي ايسته رم
- قوجا قاريلا بالام بالامي ايستر
- ❖ آلاه سن بونون تاييني وئر اوخونو گيزلت ياييني وئر
- اولاتلار اينكين ساخلا بوينو ما دولاقول گز
- اولماياتلارين پاييني وئر جوانلار سيره منيده
- ❖ آلاه بوندان قالميشلاردا وئر سن ده بير ايگيت اول گز*
- مامايولو دويموشلره ده وئر بيزه وئرديين شوكر اولسون
- ديبك دبي دويموشلرده وئر
- ❖ داري داريلار يارپاغي (جور جورلر يارپاغي)
- آستانالار تورپاغي هركيم بوني ايستيمير
- گوزونه بيبر يارپاغي
- ❖ آتيم توتوم بالامي شان باغلايان آري لار
- شكره قاتيم بالامي قونار گوله ساري لار
- باباسي انوه گلنده بالاما قوربان اولسون
- قاباغا توتوم بالامي ياشي توتوموش قاري لار
- ❖ دادلي قيزام گلين آلين
- كبينيمه كندلر سالين داغ باشيندا قالام وار
- بيردانا قيزام گلين آلين اورگيمده يارام وار
- كبينيمه يوز كند سالين خلقين دوولتي مالي
- ❖ داري داريلار خرمني منيم ده بير بالام وار
- سونبولو ساري خرمني
- بالامي قاچيرديلا ياييلغي كيرلي بالام

اورگي فيكيري لي بالام	دايسي ونره ر جرمني
تاي توشلارين ايچينده	❖ آلاه بوندان بنش اوليدي
منيم شكيل لي بالام	انولر، انشيك لر ده اوليدي
	عالمده بنش – بنش اولاندا
يول اوسته بولاق اولام	بيزده اون بنش اوليدي
آخارام – بولاق اولام	❖ قالالار، آي قالالار
سن منيم اوز بالامسان	لاچين اوردا بالالار
اوزوم گوز – قولاق اولام	لاچين بالاسين ونرمز
	بلکه زورلا آلالار
بالام بي رسويون گوروم	❖ قاپمیزدا وار چينار
سروتك بويون گوروم	ياپراقى دينار دينار
تانريدان آرزيم بودور	منيم بالام كورپدي
بالامين تويون گوروم	ساخالاسين پروردیگار
	❖ قوخوسو گولدن گلر
من عاشيق قوزو قوربان	گولدن، بولبولدن گلر
قوچ قوربان قوزو قوربان	بالامين گول بنشيكده
هر سحر بويون گورسه م	يوخوسو بيردن گلر
كسه رم قوزو قوربان	❖ عزيزيم آسما مني
	هاي – كويه باسما مني
بالاما قوزو قوربان	قويما تيفيل آغلايا
قوچ قوربان قوزو قوربان	آغيزينا باس مه مه ني
قوربان قبول اولماسا	❖ خيرداجاسان، مزه سن
قوي آنان اوزي قوربان	سن هر گولدن تزه سن
	اوگونه قوربان اولوم
اوغول سن ياراغيمسان	ديپير – ديپير گزه سن
گوزگوم سن داراغيمسان	❖ بال اولار بال اولار
هر گون لازم اولماسان	ينل اسر فغان اولار
دار گونومه داراغيمسان	بالا گزن يئرلرده
	آنالار قوربان اولار
باغچالار باغا دونسون	❖ اوبالار اوبانيز اولسون
باغيم ياييلاغا دونسون	بير بنله بالانيز اولسون

بیرجه کلمه سوز دانیش	هامیدا بئش- بئش اولسون
اورگیم باغا دونسون	گوي بیزده اون بئش اولسون
	❖ اوبالار کوچون یوردوموزدان
آنان تنل دوزر سنه	بالام دوشسون آردینیزدان
باجین گول دوزر سنه	قوزونوزا هئش دنسین
تاتریدان عهدیم بودور	تویوغونوزا کیش دنسین
نظر دیمه سین سنه	❖ باشینا من دولاتیم
	من دونوم ،من دولاتیم
آتینان توتدوم سني	سني آلاه ساخلا سین
عجب آوتودوم سني	ساینده من دولاتیم
جان قويدوم جفا چکدیم	❖ بالام سان بیردانا مسان
شوکور سني بویوتدوم	صدفده،دوردانا مسان
	من اولسم سنه قوربان
اوخشاسین دیلیم سني	سن اولمه بیر دانامسان
بویوتسون انلیم سني	❖ دریا اولام ،بولتام
میداندا آت اویناداندا	سوجا غاولام ،سولتام
بیر ایگیت بیلیم سني	ساغ گوزوم سنه قوربان
	سول گوزمله ن دولتام
من دنیریم آی اولماز	❖ قرنفیلیم،قالخارام
یاز اولماسا یای اولماز	آچیلماقا قالخارام
چوخ انالار قیز دوغوب	گنجه جینقیرین چیخسا
بیزیم قیزا تای قیز اولماز	یئریندن دیک قالخارام
	❖ دریا دولی لیلینه ن
داغداکی آتلار	بالام اوینار گولونه ن
آتلار گوي اوتلار	عالمه جان باغیشلار
تنبل آروادلار	من ساخلار دیلینه ن
بوبالام قوربان	❖ گلین چیخاق داملارا
	یالواراق آداملارا
چاییر دیر؛دنیزدیر	چادیر قوراق ،سو لویاق
قولدور ،کنیزدیر	دده ن گلن یولارا
بالام هر نه دیر	

❖ توستو سوزداملار منه عزيز دير

ساري باداملار

گويچك آروادلار

بو بالاما قوربان

اوشاقين الرينده ن توتوب يئررينده بو نازلانماتي سويلر:

❖ تاتان بالام؛ تاتان

تاتلي بالام؛ تاتان

❖ پاپيلي فريك

چيخما ديوارا

چالقالان وورار

قالام آوارا

ساغ آياقين سونباقوتور (بو ايكي بيتي اوزالدا- اوزالدا اوخورلار)

سول آياقين سونبا قوتور

اوشاقين اللريني توتوب چيپك چالدير اراق اوخورلار:

❖ چپان - چپان اللري

ايپك ياپان اللري ويا ايپك يالان اللري

اوشاقين ساچلارين تومارلا يارق بو شعري اوخورلار:

❖ بو كيمني كيمني كيمني

تئلري بو كوم بو كومدي

آتاسي دنير مولكومدي

آتاسي دنير ايلكيمني

بيريسي اوشاقين بويوتمه لرنين چتيليك لرندن آنيا سوزاچاندا ، اوشاقين آتاسي جوابيندا دنير:

❖ بالادادي ، بالادادي

بالا آدام آلاي

شيريني ، شيرين اولار

آجيسيدا ، بالادادي

قاينين آنالار ، نوه لريني قوجاقلارينا آلاق گلينه آجيقلانديرماق اوچون بو نازلانماتي اوخورلار:

❖ سارمساغيم ، سوغانيم

ياد قيزيندان اولانيم

باباتا جانيم قوربان

ننه ن اولسون قوربانيم

يادا بوني دنيللر:

❖ ياريسي بالام بالاسي

ياريسي ايلان بالاسي

بونازلاما تكجه قيز اوشا قي اوچون اوخونار، اوشاقي ال اوسته توتوب بونازماني اوخورلار:

❖ گوزگوده دويمه

توزوني سيلمه

خونچادا تيرمه (بيرجوت چكمه)

گلر قيزيم اوچون!

ماهانات باغي

ياشيل ياپراغي

قيزيل بئل باغي

گلر قيزيم اوچون!

نوبار ياناغي

گزر اويناغي

بير جوت قول باغي

گلر قيزيم اوچون!

هر ياني گوزوك

ايلقاردا دوزوك

بيرليان اوزوك

گلر قيزيم اوچون!

دورار نامازدان

الينده قوران

بيردنه يورقان

گلر قيزيم اوچون!

آلتيندان خونچا

چالار كامانچا

اون دانا خونچا

گلر قيزيم اوچون!

آغ مايا اللر

بئلبنده كمر

قيزيل دويمه لر

گلر قیزیم اوچون!
داغلاردا جنیران
بو قیزا قوربان
اون خارا تومان
گلر قیزیم اوچون!
الینده وار دف
اوستونده صدف
بیر زرلی اورپک
گلر قیزیم اوچون!
گویده گندن قاز
دیمدگی الماس
بیر دانا ناز - ناز
گلر قیزیم اوچون!
هیواسی بناری
الینده باری
اون ساپ میرواری
گلر قیزیم اوچون!

❖ مامانی آی مامانی

1) مامانی آی مامانی

بالام کیمی گول هانی
گول هانی بولبول هانی
بالام گول تک آچاجاق
یوردا عطیر ساچاجاق
اوخویاجاق یازاجاق
آباسینین الیندن
آتاسینین دیلیندن
شیرین سوزلر یازاجاق
آدلیم شاعیر او لاجاق

3) مامانی مامانی

هوقوشلار یندی سامانی
هانی بو قیزین تومانی

2) مامانی مامانی

تار ساخلا سین بالامی
آتانی هم آتانی
مامانی مامانی
بالامی یاخشی تانی
بالام گنجه لر یاتار
سحر تنزدن اویانی
او منه یولدش اولار
کونلومه سیردش اولار

4) اوهمی بئهی مامانی

اشکلر یندی سامانی
هانی بو قیزین تومانی

توماني آغاج باشيندا	اودوبا آغاج باشيندا
دايسي گلين توشوندا	واي اقارا پيشيك آپاردي
دايسي تاپار گتيره ر	توماني دوشوك آپاردي
جيبينه تپر گتيره ر	

اوشاق اويون شعيرلري و اوخونان ساتمالار

بو شعيرلر اوشاقلار اوچون چوخ كچيك ياشلاريندا عين حالدا بير اينجللي و اويونا بنزر ايشلرله اوخونان سوزلرديلر كي بويوكلر اوشاقلارا اوخويالار. بو اويناماقلادا هم اوشاقلارا ساده اويونلار اورديلدگيله بيرليكدە اونلارا سوزلي و ساده سوزجوكلرله دولن شعيرلرده اورگتمك اماجيله اونلارين ديل اچمالاريني گننيشلنديريپ بير اينجللي اورتام يارادماق و اوشاقلاري تومارلاييب نازلانديريلار.

❖ لو لو لو حوضه

اوشاغين ييني اللرينه آيب، اوجوندا بارماق ايله بير دايره چكيب، قيديقلاندير اراق او شعيري اوخولار:
 لولو، لو لو، حوضه
 دورت بير ياني سبزه (بو بيتين سورا جوري بارماغي توتاراق دنيلر:
 بير قوش گلدي سو اچمگه
 (وجوري بارماغي بوكرلر)
 بو توتو
 (اوبيري بارماغي توتوب بوكرلر)
 بو يندي
 (سونراكي بارماغي توتوب بوكرلر)
 بونادا هيچ زاد قالمادي
 (باش بارماغي توتوب باشينا دورك دنيلر)
 كوله قالاسان بويومه يسن، كوله قالاسان بويومه يسن، ...
 باشقا بير وارياتندا بويله اوخونار:

لولو، لو لو، حوضه
 دورت بير ياني سبزه
 بو دندي گلين گندك او غورلوغا
 (كچيك بارماغي گورسدرلر)
 بو دندي نرديبان هاني
 (ايكنجي بارماغي گورسدرلر)
 بو دندي من نرديبان
 (اوزون بارماغي گورسدرلر)
 بو دندي آلاه وار، پيغمبر وار، گناهدني
 (اوبير بارماغي گورسدرلر)
 بونادا هيچ زاد قالمادي
 (باش بارماغي گورسدرلر)
 بير باشقا وارياتندا:

لولو، لو لو، حوضه
 دورت بير ياني سبزه
 بورايا بير قوش قوندي
 بو توتدي قول باغلادي
 بو كس دي بئل باغلادي
 بو پيشيريپ ياغلادي
 بو يندي داياقلادي
 بو گلدي گوردي يوخدي
 دستمال آيب آغلادي
 دندي منيم كي هاني؟
 قاپ قارا پيشيك آپاردي
 توماني دوشوك آپاردي!
 ❖ ال - ال ايه نك

اوشاقين اووجلارين يره قويوب بارماقلارين اچيق توتاراق بو شعيري اوخويوب سونوندا بارماقلاري بير - به - بير بوكرلر:

1) ال - ال ايه نك	2) اليم - اليم ايه نك
ال دن چيخدي كپه نك	ال دن چيخدي پكه نك
ساغ - سول	كپنه گين ياريسي
سالابوني	بيتلي به ين قاريسي (كه ل اوغلانين قاريسي)
چك بوني!	
❖ ال - اله دويمه دله	

اوشاق آياق توتوب يېرىن زمان اللريندن توتوب بو اوخوماقى اوخورلار

1) ال- اله كتان كله // بيز گنديريك بابام گئيله // بابام منه باشماق آليب // ايچى دولى كيشميش آليب // بير تاي سنين // بير تاي منيم // دونبالان ميس

2) ال - ال دويمه دله // بابام گنديب باشماق آلا // بير تاي سنين // بير تاي منيم // حاجيه باجى ميس
 ❖ **بارماقلار**

اوشاغن بارماقلارين توتاراك بو شعري اوخورلار:

باش بارماق	باشلا باراق	اوزون حاجي	قىل تاراجي
خيردا باجي	بو ووردي	بو توتدي	بو بيشيردي
بو يندي	واي، به به ييمه قالمادي!!		

❖ **بربرنجي**

بیر اوشاغن بارماقلارين ساياراق ينله اوخويالار:

اينگنه - اينگنه (اينه-اينه)	اوجو دويمه	بربرنجي	شام آغاجي	قوز آغاجي
قوتور كنجي	هوپان	ياريل	بيرتيل	
سو ايچ قورتول				
باشقا واريانت:				
اينگنه - اينگنه	اوجو دويمه	بال باليجا	باللي كنجي	شام آغاجي
شاطير كنجي	قوز آغاجي	قوتور كنجي	هاپيان، هوپيان	
بيرتيل - بيرتيل	سو ايچ قورتول			
باشقا واريانت:				
اينه - مينه	اوجو تين نه	فيلفيلجه	بورنو ابريجه	
اينه باتدي	جيگريم ياخدي			
باشقا واريانت				

اينجيك - مينجيك سن دور - سن دور چيخ حسن حسن كريبج كسن قاپيني قيران قيز قاجيران بو اويون باشقا جورده اويانار ينله كي؛ اوشاقلار الرين ينره قويوب بير بويوك اوشاق "موللا" اولوب اوسته كي سوزلردن بيريني اوخويار، سونرا قورتول سوزوندن سونرا هر كسين ساغ و سول اينه دوشسه او اينى يئردن گوتوروب و آخيره قالان اوشاق ديزى اوسته اوزو قويلو دوشر قالاتلار يوموروقلاريني اونون كوره گينين اوستونه بير - بيرينين اوستونه قويوب موللا سوروشار "اللر اوسته كيمين الي؟" اگر دوز دنسه دورار و اويون تازادان باشلار اگر دوز دننيمسه موللا دنير: "تاپمادي ...ها تاپمادي؛ قولاقلاري ياپمادي، شمسى خان بير ات آليبدى، اينده مات قاليبدى، اروادى باشين توربالار، كيشيسى مينيب يرغالار، يغيشين گلين قارقالار، قارى ننه اولمكده دى، گوزلرى چولمكده دى، قارقايله قجله - اتين بولمكده دى، بيرى دنبير بير قولى منيم، بيرى دنبير بير قيچى منيم" بو سوزلرسونا يئنديكده هامى بيرليكده قا...قا...قا...قو دئيرك هامى يئردكين چنگلر.

❖ **موتال - موتال**

اوشاقين بارماقلاريني ينره قوياق اونلاري بير - به - بير سايلان كيمي بو شعري اوخورلار:

موتال - موتال	ترسه موتال	قىل اتار	قايماق قاتار
آغ قوموش	آغارجانيم	قوي قوموش	قورچينيم
قارقا قارا	دورنا جالا	يله مه چيليك	بيرجه ملك
چمير چاريق	امرہ گولو	ور ناغارا	چيخ قيراغا

❖ **اكيل - به كيل**

اكيل - به كيل قوشيدي	آغاچا قونموشيدي	گنتديم اونى توتماقا
او منى توتموشيدي	ميدانا سالميشيدي	ميدانين آغاجلاري
ده ن گتيرديم قوشلارا	چپر چكديم، يول آشديم	قيزيل گوله دونموشم
بير دسته گول درميشم	ننه م گلدي من قاجديم	

❖ **سينيق قول**

اوشاقين قولوندا توتاراق ياوشجا قاوزايبب بو شعري اوخورلار:

سينيق قول آي سينيق قول	سويا گندر سينيق قول	سودان گلير سينيق قول
انو ايشين چوخ گورنده	ساللام قالار سينيق قول	(اوشاقين قولون سالارلار)
ايپ آتماقا گندنده	اوت دروماقا گندنده	سو چكماقا گندنده

ساللام قالار سينييق قول
 ايشلي چورك گورنده
 دوم - دوز قالار سينييق قول
 ياغلي فتير گورنده
 (اوشاقين قولون سالارلار)
 اوزلي قاتيق گورنده
 (اوشاقين قولون تيرله لر)
 اوشاق ديل آچديكدان سونرا اونلار سايلاري و باشقا سوزلري اورتكم اوچون بو شعرلري اوخورلار:

❖ سايلاري اورتكم اوچون
 ❖ بير؛ ايكي
 ❖ بنش؛ آلتى
 ❖ دوقوز؛ اون
 ❖ بير؛ ايكي دينقيلدان
 ❖ چيخديم اريك دالينا
 ❖ گوردوم گلير اون دوه
 ❖ آلام گيله گلمديم
 ❖ ايچينه سيچان دوشورموش
 ❖ قيزيل گولر باشيندا
 ❖ قيزيل ساچلي قيز چيخدي!!

❖ آسائينين ايلكيندن
 ❖ باخديم شهر يولونا
 ❖ من بيرينه مينمه ديم
 ❖ آلام پيلوو پيشيرميش
 ❖ سيچان اون بنش ياشيندا
 ❖ بو دولمادان كيم چيخدي

❖ **گول - گول**
 اوشاقين اووچوندا بالاجا بير گول گيزلديب سونرا اونى اختاران كيمي اللرينيدن تاپماق اوچون اوخورلار:
 يا بونداى
 يا بوندا
 حالواچى
 دوكانيندا
 دده م
 دندى
 گنت
 آل
 بو ندان

❖ **ميرت- ميرت**

اوشاق ديل آچيب دانيشديكدان سونرا بو شعري اوخورلار:
 ميرت - ميرت آدين نه؟

- بال قاباق!
- انوله نميسن؟
- گلين يوخ!
- ديئلنميسن؟
- قوياں يوخ!
- ايسته ميسن؟
- وئرن يوخ!
- اويناميسان؟
- چالان يوخ!
- ينرين هارا؟
- سامانليق!
- سامان يى!
- منيليم يوخ!

اوندا چكيل گنندن باخ!
 اوشاق ديل اچديكدان سونرا اوشاقا ديني و قرانين ان ساده سوزلريني و اوزليكله بنش تن ال عباتي و ايماملاري اوردلر. ايماملاري اوردمك اوچون بو شعري اوخورلار:

❖ مرزي هابال مرزي

بیر اوشاغین باشینی دیزاوسته قویوب کورکینه وورراق دنیلر:

مرزي هابالا مرزي

گنتدیم گوردوم

درده بیر آت اولوبدی

آشی گیرب قاشینا

قارقالار بیغیشیب باشینا

قارقاسان سئرچه؟

(اوشاق "قاراقا" دئسه اونو ساتکی قارقالار دیمدیگله بیرمیش کیمی قار- قار دئیرک قیرتالار، اما اگر سئرچه دئسه جوک - جوک دئییه رگ یوموشاق چیمدیکلرلر.)

❖ کوفته یاپتدی

بو اویوندا مرزي اویونی کیمیدیر تکجه اوخوماقلاری فرقیلیدیر. اوشاقلارین بیر نچه سی اوتوروب بیرینی سئچرک اوزی قویلی اوتورداراک یا اوشجا بنلینه وئراق اوخویارلار:

بیزیم کندیده کوفته نی بنله دوپلر

بیزیم کنده یاپمانی بنله دوپلر

قارقاسان سئرچه؟

(قارقا دئسه چیمدیکلرلر سئرچه دئسه دیمدیکلرلر)

باشق بیر اویوندا کی بونا بئزدی **ککلیگمین باشی ساری** آدیله اوخونان و اوینان اویوندور کی بوجوردی کی:

بیر نچه اوشاق بیر بالاچا اوشاقی ارالارینا آلیب باشلارینا بیر اورتوک چکیب سونرا اللرینی اوشاغین باشینا چکرک اوخولار: **ککلیگمین**

باشی ساری (اوشاقین ساچلارین تومارلارلار)

ساچی ساری (یاناقلارینی اوخشارلار)

دیمدیگی ساری (قولارینی ال چکرلر)

قاتادی ساری (ایاقلارینا اللرین چکرک)

آیاغی ساری

دنیب سونرا بیردن اللرین آرخاسیله اورتوگی یئلندیرب اوخولار:

ککلیگیم ققوو ققوو ققوو

ککلیگیم ققوو ققوو ققوو

❖ ایماملار

آذربایجانین و ایرانین بیر چوخ یئری کیمی دینلری شیعه اون ایکی ایماملای اولدوقونا گوره اوشاقلارا اونلاری سیرایلا آدلارینی اورتک اوچون اونلارا شعیر اولاراق بو شعیری اوخویالار:

سحر سحر قوچ ایگیدلر عرب آتی منیداندی

محر ایدایشیندان توکولن قاندی

اولینجی ایام آدی شاهي مرداندی

ایکینجی سین آل خبر دنیم

جنت قاپیسینا قدم باساندی

بهشت باغلاریندان قندیل آساندی

ایکینجی ایمامین آدی ایمام حسن دی

اوخودوم قورانی آچیلدی دیلیم

کر بلا چولونده تشنه حوسینیم

اوچونجی ایمامین حوسینیم

دوردونجوسون آل خبر دنیم

باهار اولوداغلار تازا دون

دین ایچینده بسله میشم تازا دین

دوردونجی ایمام زین العابدین

بنشینجیسین آل خبر دنیم

بیر پندره گندیرسن اوتور، دور آغیر!
 موشکولده فالاندا مولانی چاغیر!
 بیثنجی ایمام محمد باغیر
 آلتینجی سین آل خبر دنیم
 دنیا مالین بیعدیق بیعدیق بودادیق
 نولایدی اوستموزه گله یدی هادیق
 التینجی ایمامی آدی جعفر صادق
 بندینجی سین آل خبر دنیم
 آلاق دستامازی قیلاق نامازی
 بیر جان ونرک بونون نیازی
 یندی ایمامیم آدی موسایی کاظم
 سکیزینجی سین آل خبر دنیم
 اونون آدی بنزر آیا اولدوزا
 اونا هر نه ونرسین رضادی ریضا
 سکیزینجی ایمامیم آدی ایمام رضا
 دوقوزونجوسون آل خبر دنیم
 آقام علی کوثر اوسته ساغیدی
 او گزن ینر جنتین بیر باغیدی
 دوقوزونجو ایمامین آدی محمدتاغیدی
 اونجوسون آل خبر دنیم
 آقام علی کوثر اوسته ساغیدی
 او گزن ینر جنتین باغیدیر
 اونونجو ایمامین آدی علی النقی
 اون بیرینجی سین آل خبر دنیم
 باغدا وار شیرین عسگری
 باغ دیبندن حزین- حزین سس گلی
 اون بیرینجی ایمامین آدی حسن عسگری
 اون ایکینجی سین آل خبر دنیم
 سحر اولوب داغلار باشی دوماندير
 قیامتده دینسیزین گونی یاماندير
 اون ایکینجی ایمامن آدی ایمام زماندير
 مهدي صل الله عليه وآله

خاطر لاتماق گرکیر کی بوشعیری اوشاقلارا ایکینجی بندیلرین اوردلرو بیرینجی قیسملارین آزاراق اوردلر.
 بوندان علاوه اوشاقلارا پنج تن آل عبا نی دا تانتدیرالار، بونا "الله محمد" ده دنیلر: الله؛ محمد؛ علی، فاطمه؛ حسن، و حسین
 اوشاقلارا دینین ایلکر و اونجولریده بو ارادا ینر تاپارکی اونلاردان "اصول دین" و "حمدو سوره" سونرالار "تاماز" سوزلریده
 بو ارادا ینر الار. اوشاقلار قورانین "عم جزه" ایله اورگشمک ده اونلارین ایلک درس لریندن و اورنملریندن سابلاردی بیر اوشاق
 "عم جزه" قورتارمیشسا بیر بویوک باشاری الده اندمیش کیمی سالیب اونا بویوک آقیشلار و دیرلر قازانديرلاردی. اوشاق بو
 بولومی قورتاران زمان اوشاقا قوناقلیق ونریب اونی ساگیله انارمیشلار. اوشاق بو بولومی قورتاران گون انو آداملاریندا بیر نچه
 سی مکتبه گندیب اوشاقلار بیرلیکده ایکی "لامپا و یا شمع یاندیراراق بوتون مکتب اوشاقلارینی و مکتب داری انوه قوناق
 اپارارمیشلار.

❖ اوشاق تازا مکتبه گنتدیکن سونرا اونی القیشلاماق اوچون و اونی درسه ماراقلیندیرماق آماجیله بو شعرلری اوخویالار:
 آی افرین گول؛ اوغلوم // گول اوغلوم سونبول اوغلوم // گولوم اوغلوم، ناز اوغلوم // درسیندن قالماز اوغلوم // قلمینی آل اله //
 بیر یاخشی خط یاز، اوغلوم // اوغلوم گندر مکتبه // اوخور چاتار مطلبه // درسین اوخور راونلار // نه اوخویوبدور آنلار //
 داش اوسته چیچک قازار // مشقینی گویچک یازار // قوموشدندیر داواتی // قلمی وار بنش، آتی // قلمدانی شکیلی // اوغلوما خال
 میلی // دفتری وار تر تمیز // کیتابی اوندان عزیز // کاغیذلاری رنگ به رنگ // اوغلوم گتیر یاز گوره ک // اوغلوم سحرده

دورار // ال- اوزوني تنز يووار // اوزونه گولاب وورار // پالتارلاريني سيلر // مکتبه گويچك گندر // اوغلومون آدي عزيز // اوستي - باشي ترميز // اوغلومي هر كس گوره ر // باش اييب سلام وئرہ ر // اوغلوم كوچه دن گنجمز // هيچ كسيله ساواشماز // اوغلوم ايتہ داش آتماز // آتيب گوناها باتماز // ميلچگه انتمز ازار // ميلچگينده جاني وار // پيشكلري هيچ وورماز // سترچه لره تور قورماز // آي آفرين گول اوغلوم // گول اوغلوم بوليول اوغلوم // درسين اوخي رواتلا // سونرا دانيش ، گول اوغلوم

2. اوشاق ديلي

بويوكلرين اوشاقلارا ديل آچمالاريني ساغلاماق آماجيله دوزلن ساده و بسيط سوزلرديرلر كي اوشاق فولكلوري بويوكلر طرفيندن اوشاقلارا گوره يارانير. بو ديلين اوزليكلي بونلارديرلاركي بوتون سوزلر چوخ ساده و بسيط سوزجولردين يارانيبيلار و هاميسي بير هجايي ديرلر. اونا گوره ده اوشاق بو سوزلري راحتليقجا ديله گتيره بيلير. بو سوزلرين بير چوخي دوغال و طبيعي تقليدي شنيلردن آليماقداير تا اوشاقلار گوردوكلري زمان اونلار ي راحتليقجا خاطر لاملار ي ممكن اولسون. دوغال ياراتيقلاردان دوزلن سوزلر ده اولزري قيسدا و ايكي سوزون تکرار لاتماسيندا دوزليلر .

جي جي = پالتار ، گيسي	په په = چورك	پوفي = ايسدي يومك	قافا = شيرين ينمك
جيزا = ايسدي شني ، چيراغ	قوجي = قوجاق	قوجي قوجي = قوجاقلاماق	لالا = ياتماق
ته تي پاپي = اتديم ، ييريمك	قو قو = تويوق ، قوش	دودومه = قويون	به به يي = قوزي
قورقور بابا = ايلديريم	هام = يئ	چيم چيم = يووونماق	جيز = ياندران شني
چپان = ال چالماق	تاتان = ييريمك	پاپان = باشماق ، اياق قابي	اويبالا = يوخاري
به به = اوشاق	جينقلي = كيچيك ، بالاجا	دادار = اياق اوسته دورماق	
ده رده ر = كوچه دولانماق	دينقلي = چوخ بالاجا	ما = اينك	مه مه = امجك
پيشي = پيشيك ،	هاپو = ايت	اوف = اوشاقين دنلنده يارا	
اق = وورماق	دودود = ماشين	جوجي = كيچيك قوت قوش	

اوندارا = چوخ اوزاقلارا گنتمك
 خوخى = اوشاق قورخودان
 خورتدان = اوشاق قورخودان
 قيدى = كنجى و قوزى
 قورخودان = اوشاق قورخودان
 ادي ، ادي بيدى ، ادي باجي = اوشاقا باخماق و قولدورمك
 اوينماق
 جوجو = جوجه و قوش بالاسي
 اويناماقى اوچون دنيلر
 اوشاقا دنينده اوشاق باشين ترينديريب اوينار

3. سيناملارو اوشاقلا ايلگيلي باطيل اينانجلار

بوتون كولتورلر كيمي تورك و آذربايجان كولتوررونده ده بير سيرا اينانجلار و اعتقادلار واردير كي اونلار باطيل اينانجلار انلام وئررك اونلار سيرا ديشي بير شنيلر سانيلماقدايرلار ؛ نيسه كي بوتون بو اينانجلار اوزون ايللر بويوي بوتون مدنيتلرين اوزل بير پارچاسي سايلاراك اوزلرينه اونملي بير ينر ايرماقدايرلار بوارادا اوشاقلارا گوره اوزليكله قادينلار آراسيندا يايقين بير شكيلده گورن اينانجلار وارديلار كي اوشاقين دوغولمادان باشلاياراق اوشاقين بويودوگي سوريه قدر سورمكددير. بو اينانجلار ي ايكي بولومه سيرالماق اولار كي بيرينجي قيسمي اوشاقين انا قارنينا اولان زمانلار و ايكينجي بولوم اوشاقين انادان اولانلار سوراكي دونملره و بوياباشا چاتديگي گونلري ايجاته اندير:

- اوشاق انا قارنينا اولان زمان اوشاقين نه اولدوقونا و اولدوقدان سونرا نه ايشلر گوردوگنه دابر و انانين اوشاقينا گوره نه آرزولار بسلديگينه گوره اينانجلار بونلارديلار:
- بويلي قادين حامليله اولدوقوني بيلن زمان گونشه باخارسا اوشاق اوجلان ؛ آيا باخسا قيزي اولار.
- بويلي قادينين باشينا بيلمه ديگي زمان دوز توكلر ، الين باشينا چكيه اوشاق اوجلان اولار ، بورنونا ال چكسه اوشاق قيز اولار.
- بويلي قادين قبر اوسته گتمز ، گندسه اوشاق اغيرليق باسار .
- بويلي قادين ايكي ناماز آراسيندا بير آغ پارچا آچيب نار داناليب ينسه اوشاق گوزل اولار .
- بويلي آرواد ، يئريكين زمان هر نه حيوان اتي ينسه اوشاق او حيوانا تاي اولار .
- بويلي آرواد ، قورد اورگي ينسه اوشاق قورخماز اولار .
- بويلي آرواد ، بير ينمكدن اومويدا ينمسه اوشاق گوزلري چيري (شاشي) اولار .
- بويلي قادين حامليله وقتي آما قوخلاسا اوشاق گوزل اولار .
- بويلي قادين حامليله ليك چاغيندا سومنى ايله يوغورت بنسه اوشاق آلبولا اولار .
- يئريكين قادين كله پاچا چوخ ينسه اوشاق فيرتيqli اولار .

- بويلي قادي ن هر آدامين خورگين ينمه ملي و يندىكلري خوركلره ديقت اندملي چون اوشاقين تيگه سي پيس آدامدان دوشرسه و حرام خوركدن اولار سا ناخلف اوولار اولار.

❖ اوشاق اولدوقدان سونرا بويوكلر اوشاقا گوره بوايناجلار بسلرلر:

- اوشاق نيني سين بوش سالاسان اوشاق اولر.
- اوشاق اولدوقدان سونرا اون گون جان اوشاق اولان اوتاغاتا كتيرمزلر؛ اكر بيلميه- بيلميه اوشاق اولان اوتاغاتا كتيرميشديلر گرگ ات اوستونه سو توكوب سونرا بو سوويله اوشاقى بويارميشلار.
- اوشاقين قيرخى چيخيدقدان سونرا حماما آپاريب :قيرخيليق قوسلو(غسل)توكرميشلر.
- اوشاقين گوبگين كسديدن سونرا اوني هارا قورلاسان اوشاق بويوكلوگونده اورايا چوخ گندر ،اوشاق مومين اولماقينا گوره چوخ مسجدلره قويلارلار،انو اوشاقى اولماق اوچونده انوده قويلالارساوادلى و درس اوخويان اولماق اوچونده مکتبه يا مدرسه ده بويارميشلار.
- قيرخلى اوشاقى اياقلاري اوسته ساخلامازلار و قويمازلار اياقلارين يئره باسا ،بنله انانارلار كي اوشاقين گوزلري چئري اولار.
- اوشاقين اوستوندن آتلامازلار ،آتلاسان اوشاقين عومري قيسدالار.
- اوشاقا قيرخ گون قيرخ ساخلارلار يعني قيرخيندان سونرا بلي اولار كي اوشاق گنجه اغلاردي يا گوندوز.
- اوشاق يوخودا اغلار سا شيطان يوخوسوندا اونا دنير كي آنان اولوب.
- اوشاقين اوچونى يومازلار ،بنله اينانچ اندرميشلر كي اوشاقين اوچونون كيرى اونون يوخوسودى يوسان يوخوسى قاچار.
- اوشاق يوخودا گولرسه ملكلر اونا سود وئردىكلرينه اينانيلير.
- اوشاق آناسين تاتين زمان آناسينين توكلر توكولر.
- اوشاقى گوزگوي گورسدمزله اوشاق اوزون گوروب قورخار.
- اوشاقا گول وئرمزلر اوشاق گول تكين سولار.
- اوشاقا خشخاش گولي اپارماق پيس اولار.
- اوشاقا آناسى ايكي دوشوننده گرگ سود وئرھچون بير دوش چورك بير دوشده سو كيمي دير.
- قىخلى اوشاقا ات گنرسه لر اوشاقين بويني قىچار (داليه دونر)
- اوشاق ايمكليب قاپى آستاتاسيندان گنچديگينده دنيلر اوشاقين باش بركيب و قولاقى داها آغريماز.
- اوشاقى تاخچايا و رفه قويمازلار دنيلر اجينه لر اوشاقى دنيشير.
- اوشاقى چوخ گولدورمزلر اتي توكولر.
- اوشاقا پئير وئرسن كورا فهيم اولار.!!!!
- اوشاقا بال وئرسن اوشاق داها ديل آچماز.
- اوشاق گورخسا "دماغين گوتورلر" بنله كي بير آرواد الى نين ايچيني محكم يئره چاليب اورتابارماغيله اوشاقين آغيزينا ساليب داماغين باسار.
- اوشاق قورخموش اولسا اوني "بندچى" يه آپاريب بندچى قورخولوقون قوتوروب "پيتيك" يازار.
- قورخان اوشاقى تنز ايشديب دوز يالادالار.
- گنج ديل آچان اوشاقا قوش يومورتاسى وئرلر اوندا تنز ديل آچار.
- اوشاقا گرگ ديشليك پيشيريلسن ،بنله دنيلر كي اوشاق ديش چيخاردان زمان چوخ سانجي چكر بوناگوره دنيلر كي اوشاقين ديلي اولسا دنير : "آتام – آتام كاش منيم بنشىگيمي ساتيب منه ديشليك پيشرله لر".
- اوشاق ديش چيخاردان زمان گوزل اوزلي آداملا اوزبه اوز اولورسا (ايك ديشين گورن آدام) راحتليقلا ديش چيخاردار ،چيركين اوزلي آداملا گورنسه چتينيكله ديش چيخاردا.
- اوشاق اوست طرفدن ديش چيخاردسا گرگ بيرقوربانلىق كسيه يوخسا انودن بير اولي چيخار.
- اوشاق اوستدن ديش چيخاردسا اوشاقى اوجابير يئره چيخارديب اشاغيداكي آچيلان بير چادير ايچينه آتارلا.
- اوشاقى آچاج ديبينه ايشدمزلر ،جينلر قارقيش اندرلر.
- اوشاقى يورقان دوشك اوستونه و يوك يئرینه قويمازلار ،بنله اينانارلار كي اوشاقى اجينلر دنيشير.
- اوشاقى قىخ گون اول انودن انشىگه چيخاردمازلار.
- اوشاقين بوينودان اوپمزلر يوخسا اوشاق كوسين اولار.
- اوشاقين باشيندان وورمازلار وورسان يئتم قالار.

- قىخلى اوشاق يىمك بويوكلر يىنين زمان چوخ اغلاسا دىنيلر كى: انلبر آتاسىن چورگىن يىنيلر
- اوشاقىن بوغازىنا يىمك و ايچمك زمانى بىر شنى قاچسا و اوسكورك توتوب كنجىنسه دىلر: هامىسى سنىن اولسون.
- اوشاقى اولن ارواد بالاسى قىرىنه گتمه ملي بىله اينانارلار كى ملكلر اوشاقى سورىرك اناسى اياقلارى التىنا گتىرلر.
- اوشاقىن اووچون يومازلار؛ بىله اينانارلار كى اوشاقىن اووچونداكى چىرك اوشاقىن يوخوسدور!!
- اوشاقى اوخولقلا دوومزلر؛ اوشاقىن عمرى آزالار.
- اوشاقى قىبر اوسته آپارمازلار بىله اينانج وار كى اوشاقلار قىبرلر يىن ايچىن گوربىلرلر و اونا گوره قورخالار.
- قىز اوشاقى دنىر كى: آتام – آتام منى قىرخ گون ايشىگه آتماسالار من اوزومى اونلارا اىستىدم.
- قىز اوشاقى دنىر: آتام – آتاملار ساواشسىن منىم بلگىمى برك باغلاسىن.
- اوشاق اولدا اويناسا گنجه يىرىنه اىشر.
- اوشاق اوچا يىردن و دام قىراقىندا دورسا شىطان اىتلىر.
- بىواخت يىرىن اوشاقى آپارىب انوىن آستاناسىنا گويارلار و اوچ گون انى سوپوردوكدن سونرا انىن زىر- زىبىلر يىنى اوشاقىن باشى اوستوندىن انشىگه توكرمىشلىر.
- اوغلان اوشاقى تىز اومار.
- اوغلان اوشاقى قازان دىبى يالاسا تويوندا قار ياغار.
- اوشاقلار خبر چىن(بىر جور گول توخومدور كى گويده اوچاراق ساچىلار)توتوب ياواشجا بىر سوز دىلر و سونرا اونى اوفلىب گويه اوچوردالار و دىلر كى گنت بو خبر فلان كسه يىتلىر.
- اوشاقىن بىر ياشىناجان باشىنا قىچى وىرمازلار. اوغلان قىز فرق انتمز.

4. عنعنه لر و دب لر

- اوشاق اولدوقدان سونرا بىر سىرا دىلر و رسمىلر واردىلار كى اوشاقا گوره اولار بونلار يىن آراسىندا اوشاقا آدقويما دىلر، اوشاقا دىشلىك پىشىرمك دىلر، اوشاق كسدىرمه دىلر، اوشاقى مكتبه و قوران درسىنه يولاماق دىلر و ساىره دىلر كى تكجه اوشاقلارا و اوشاقلار دونمىنه عابىتدىلر. آتالار يىن اوشاقلار يىن محبىتى اوشاقلار يىن او قدر چوخ اولار كى بويدوكلر زىمان گننه كىچىك ياشلاردا انالار اولدولار يىن گوردوكلر يىن عنعنه لر يىن گننه سوردورلر.
- اوشاقا دىشلىك (هدىك) پىشىرلن سفره يه بىچاق و دراق قويارلار، اوشاق بىچاقى قوتورىه اوندان سوراكى اوشاق اوغلان، دراق گوتورسه گلجك اوشاق قىز اولدوقونا اينانارلار.
- اوشاق دىشلىك پىشىرلمه سه دىشلىر برك اولماز. دىشلىك پىشىرىلدىكن سونرا اوندان هىچ بىر آدام يىمز و اوندان بىدى دانا بوغدا گوتوروب ساپا دوزرك اوشاقىن چىنىندن آسلازلار بىله اينانجلا كى اوشاقىن دىشلىر برك اولار. اوندان سونرا دىشلىگى بولوب پايىارلار.
- اوشاقىن اىلك دىشىن كىم گورموشسه اوگر ك دىشلىك پىشىره.
- اوشاقى بلدىكن سونرا اوچ يول اللرى اوچ يول يىره چالارلار و اوشاقىن دالىنا چالىب دىرلر: هامىن يوخوسو سنىن اولسون.
- اوشاق قورخسا گر ك تنز اونى اىشدرلو بىر آز دوز يالايلا.
- اوشاقىن دىشلىر آزالى اولسا روزوسى بول اولار.
- اوشاقىن اىلك دفعه دىرناقلا يىن قىرخىندا ان سونرا توتارلار و گر ك اوشاقىن دابىسى اوشاقىن اووچونا پول قويوب دىرناقىن توتا.
- اىكى اوشاقى بىر يىرده قوجاغا المازلار.
- اوشاقىن قىرخى چىخانانجان اوشاقى گونلر گر ك اوشاق اولان اوتاكا كىرمىسىنلر چون اغىرلىقلار اوشاقا چوكر اوشاقى گر ك اىرى بىر اوتاكا آلاب بىر قوناق انو گلدىكن سونرا اوشاقى انوه گتىرلر. اوشاقى اىلك گورن قوناق چوخ وقت اوشاقى قاباغىنا چىغاردالار. بىله كى سانكى اوشاق قوناقىن قورشونه گندر
- اوشاق اون گونلوكونده آد گويارلار(بىر چوخ يىرده آلتىنجى يا يىندىنجى گون) اوشاقىن بويوكلر بىر آرايا گلىب قوناقلىق و نرلىب اوشاقا اد قويارلار.
- اسكى بىر تورك دىبى اولاراك اوشاقا اىكى اد قويارلار. بىرىنجى اد كىچىكلىق آدى و اىكىنجى اد بويوكلوقنون آدى سايلار.
- اىكى اد قويان اوشاقلار يىن آدلار بىرىسى دىنى آد و دىگرى اوشاقىن بويوكلر يىن سىچدىكلر آد اولار. دىنى اد قىزلاردا فاطىمه و اوغلانلاردا محمد سىچىلر.
- آتا – آتالار يىن آدىنى دىرى ساخلاماق اوچون اوشاقلار يىن آدىنى اولن و بىر چوخ وقت دىرى بويوك آتا – آتا لار يىن آدلار يىن قويارلار تا اونلار يىن آدلار يىن باتماسىن.

- اوشاقين بويوگونون آدي انوده كيچيك اوغلانين اوشاقلارينا ينتيشر. اگر بويوك اولاد آتاسي يا آناسنين اديني اوز اوشاقين اوستونه قويماق ايسته سه گرگ بالاچا اولاددان آدي ساتين آلا بوبا گوره بويوك قارداش گرگ بير دست خلعت آليب و بالا قارداشين رضائيت اله گتيره.
- آدقويما دبليزني بيريبيديه پيغمبر لر و ايماملارين آدلارني اوشاق اوستونه قويماقدير اينانجا گوره قيامت گوني بو آلاري داشين آداملار پيغمبر لر و ايماملارين ادلارينا گوره شفاعت اولارلار.
- اوشاق بير ياشينا چاتمايانجان باشينين توكونه قيچي و نرمازلار.
- اوشاق انوده يادا كوچه ده بير شئي ايتيرميش اولسا ،بويوكلري او شئي تاپماق اوچون اتكليز اوچون بوروب دنيلر: "شيطان قويروغونو باغلاديق" و سونرا دوشوب ايتن زادي آختارارديلار.
- اوشاقا نظر و گوز ديممك اوچون بير تاخيم شنيلر اوشاقين پالتارينا ،بوركونه تاخارلار كي اولاردان ؛ينددي گوز(گوي رنگينده بير جورداشدير كي اوستونده آغ خاللاري اولار) داغداغان ،پيشيك مينجيغي ، پيتيك(كاغاددا يازيلان بندچيلرين يازديقي يازيلار) ينددي قارداش ، پينچ الابي(پنج ال عبا) قيفيلي ساتجاق ، دوعا پولی، دان آد آپرماق اولار.
- اوشاق قورخوموش اولسا دوعا پولی چيخب ،قورخولوقون قوتورلر.
- اوشاقين بوغازي گلמיםسه اونې بوغاز باسانا اپارالار ؛بوغازيني سيغارلايلاق بو سوزلري دنيلر:
" گنجه گلמים ،گنجه گنت
گوندوز گلמים ،گوندوز گنت
هاخت گلמים ،او وخت گنت"

اوشاقلارين اوزلرينه ياراديقلاري فولكلور

1) ساتاشمالار و جينتملر دولاملار

اوشاقلار آراسيندا بير سيرا سوزلر وارديلار كي اوشاقلار اولاري بير - بيرلرينه دينب بعضا گولمك بعضا ده بيرسين حيرسلنديرمك اوچون و اونولا شوخلوق و گولمك اوچون دنيلر .ساتاشمالاري بوگونكي آلامين انسپري سوزيله بير بيلمك اولار: اوشاقلار اوز آرارلاريندان بير سوزون تكرارلاماسن ايستيب سونرا اوسوزي بير گولملي سوزيله و بعضا معناسيز بير سوزله قارشليق وئرلر. اورنك:

- دئ: آبي	- آبي	- گنت يالاقابي	- دئ: پاخيل	- پاخيل	- دووارا ياخيل
- دئ: اذان	- اذان	- باشيوا گنچسين قازان	- دئ: پيپيالا	- پيپيالا	- گنت حووظدان سو يالا
- دئ: آينا	- آينا	- ميمون اول اوينا	- دئ: مه تيرت	- مه تيرت	- گنت دامدا گوتوي تيتيرت
- دئ: آغ	- آغ	- اورگينه چكيم داغ	- دئ: آغا	- آغا	- ديرماش داغا
- دئ: آلم	- ادام	- شاقيلي بادام			

جينتملر ده اوشاقلار ياراديجيلىق ژانرلاريندان بير سيرا سيبدير كي اوشاقلار آراسيندا آتماجا و بير- بيرلريله سوزلشرك اوشاقلار آراسيندا سويلنير.

بيرده دولاملار كي اوشاقلار اوزلري يا بويوكلرله دئيرلر ؛اورنك:

اوشاقلار اوز آرارلاريندا دولاملار:

ريضا ريضا // ميندي خوروزا // بير تپيك ووردوق دوشدي حووظا
علي علي // دووشان علي // ايتلرين بوشان علي
ناغي ناغي // جووه ناغي // گویده وورار ملاغي
هاشيم هاشيم // ساققالينا ديرماشيم

اوشاقلار بويوكلره دولاملار:

احد عمي دامدا ياتار // دامبيلن آتار // تيكان باتار
دونن لر // بو وختلري // احد عمينين // قولاغلاري
بالاچا كيشي // ات گودوشى // اتيمي يندينن // وئر گودوشى
جيگيلي كيشي // داغ ينميشى
قوجا قوجا // سن گل گنجه // قاپي جيريلدار // پيشيك مووولدار

2) پانيلتماجالار

اوشقلار و بويوكلرين اوشاقلارين ديللريني گنئيشلتمك و اوشاقلار بير - بير لريني سيناغا چكيب اينجله و گولمجه و باشاريليليق گورسدمك اماجيله دنيلن سوزلرديلر كي بير سيرا ياخين حرفلري و دال- به - دال سويلنن حالده دنمگي چتين اولان سوزلري دنمگين اورتايا چيخار.

بوسوزلر بير جمله شكلينده يادا بير تكرمه حالينده دنلر و بير چوخ چنشدي و نومونلري واردير/جومه شكلينده اولان حالده اونلاري بير نجه دفعه تكرار لامناسي گركير.

❖ آتي مين- ايتي قوو ايتي مين- آتي قوو

❖ ال اوزوموزو يوقاق ؛ اوزوموزي بيك اوزوموزي بيك ؛ ال اوزوموزي يوقاق

❖ قيرخ كوپ، قيرخ قيرپي قيريق كوپ

❖ قلمه منه قلمه لنمه من اوزوم قلمه لنلردنم

❖ گنتديم گوردوم كورپو آلتيندا ايكي كوركو بيرتقيق كيرپ وار انركك كوركو بيرتقيق كيرپي ديشي كوركو

بیرتقيق كيرپي نين كوركونو يامير

❖ بو كاسا بيزيم اوزوموزونوموش

❖ بو قارپيزدا قارين سانجيلان ديران لاردانميش

❖ آشپاز آباس آش آسميش ياخشى اسميش ؛ خوش آسميش

❖ سريه سورونو سورويه سوريه سالدی سرين سردابيه

❖ جومه گوني جومه مسجدده جوولر جوولي جابارين جيبلريندن جووللرين جووتدديلر

❖ بو ميس چوخ پيس ميسيميش بو ميسين جينسي پيسيميش بو ميس كاشان ميسيميش

❖ گيرديم تنديره ، سيلديم سوپوردوم ، سيلكلنديم چيخدیم

❖ بو گون چرشنبه آخساميدير ؛ چرشنبه آخساملارشيرسان گل چارشنبه آخساملاشاق، چارشنبه آخساملاشميرسان چارشنبه آخساملاشاق

❖ بيزه اوچ آد به لیدی / شكر لیدی، بالیدی / علی، ولی، پير علی / محمد اوندان ایرلی / فينديقستان، قازيستان / رحمتليک سنين

آتان / فاطما، توکوزبان / زبيده ، بير جان / توکوزبان دنير / فاطما هي يئير / فاطما ، توکوزبان / قاريشدی هر يان / كيشندی گويلر /

داغليدی انو لر / فاطما ، توکوزبان / ايکيسي بير بويدا / فاطما دالاشدی / زبيده قاشدی / باريدان آشدی / چارخا دولاشدی /

تنديره دوشدی

❖ بازاردانه اوجوز؟ ميس اوجوز دوز اوجوز كونجود اوجوز

❖ آشپاز آباس (عباس) بوزباش آسار ، اوباشدا بوباشدا

❖ بوز آتین بوز تورباسين بوش آس باشيندان آپار ايسلات گير ياش آس باشيندان

❖ عم قيزمين ؛ اغ مينجیقي

❖ يورغانا يورغول يورغون

❖ آغ بال قاباق بوز بال قاباق بوز بال قاباق آغ بال قاباق

❖ حاوا خالا ؛ تندير قالا ؛ کنسووو گوتور ؛ منی قووالا

❖ آی آخساق آشپاز حسن شاه آشپاز لار آش پيشيرير لر سن ده گل آش پيشير آي آشپاز حسن شاه

❖ "نتدیم گوردوم شاه اباس باش آشپزی آشپز اباس آش آساندا بوزباش اسمیر بوز باش آساندا آش ،دندیم شاه اباس باش آشپازی اباس نیه آش آساندا بوزباش آسنیرسان،بوز باش آساندا آش؟دندی :من شاه اباسین باش آشپازی اباس آشپاز آش آساندا بوزباش آسمیرام بوز باش آساندا آش اونا گوره کی ،اشتان بوزباش بوزباشان آس یولاگنتمیر .

❖ انلر مزلمیشده بیز مزلمیشمیز مگر

❖ حقلی حقلین حقلینی نیمیش حقلی حقلیدن حقلین ایستمیش حقلی حقلین حقلینی ونرمیش
حقلیده حقلینی حقلدن آلمیش

❖ بیر ایکیدیر بیر یکی بنش آلتیدیر بنش آلتی اینانمیشان سایدا باخ اون التیدیر اون التی

❖ آی قیلقی یاریق قیرقوول،گل بو قولا گیر ،قیرقی یاریق قیرقوول

❖ قاتیقی ساریمساقلاسان دا ینمک اولار،ساریمساقلاشششق دا .

❖ قوولاماشسان دا قوولاماشاقام،قوولاماشماسان دا قوولاماشاقام

❖ کوپ قولپی ؛خوب کوپ قولپی

❖ گنتدیم گوردوم بیر دره ده ینددی قارا ،قاشقا ،توپال،ساققالی کنچی وار دندیم:- آی ینددی قارا ،قاشقا،توپال؛ساققالی

کنچی ،منیم ینددی قارا ،قاشقا،توپال،ساققالی کوچیمی گوردونوز؟دندیلر:سنین او ینددی قارا ،قاشقا،توپال؛ساققالی

کنچینی منیم ینددی قارا ،قاشقا؛توپال،ساققالی کنچیمین بالالادیرلار .

❖ مولا عمامه نملی می عمامه له نملیمی؟

(4) قوشماجالارو سایالار

اوشاقلار فورکلوروندا اوزل و گنیش بیر سوز خزینه سینه صاحب اولان و بیر چوخ چنیشترلره و واریانتلاری اولان قوشماجالار دیلارکی اسکی چاغلاردان آغیزلاردان آغیزا،نسیلدن نسيله دولاتراق کلب بوگونه چاتمیشدیر .

قوشماجالار و اوشاق سایلاری فورم شکلینده ده اوزونه اوزل بیر اوزلیکلر ییواردیر کی اولنلاردان قوشما شکللری و هجاقوشغولاردیر کی ینددی هیجالی شعرلردن و قافیله لریده عومومیتله (aa...bb..cc..dd)اولورلارو بیرده میصراعلر بیر بیر اوشاغین یادینا دونشسون دنیه بیتین اونونده گلن کلمه لر اوندان قاباقی میصراعدا دا کلمیشدیر کی بو دا شعرلرین یادا قالماسین قولایلاشدیریب و راحتلادیر. بو قوشماجالارین بیر چوخودا بیر ناغیل و یا بیر حکایتده سولمکدیرلر،کی بیر چوخ زمان اولاری ناغیلدا سایماق اولار. اشاغیدا بو سایالادان بیر چوخوی وئرلیب:

❖ اوشودوم ها اوشودوم

❖ اوشودوم ها اوشودوم // او کیشی منیم دوستومدور // گنتدی گیلته گلمدی // یایلاغیمی آلدی ونرمدی // یایلاغمین اوجی

قارا // یولامیشام ایمام یارا // ایمام یاری اولدوردولر // آغ شالا گنیدیردیلر // آغ شالین ساچاقلاری // زیل قارادیر

بوچاقلاری // ووردوم صاندوق آچیلدی // اینجه مرجان ساچیلدی

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغان آما داشدیم // آماجیغیم آلدیلار // منه طولوم دندیلر // من طولومدن بنزارام // درین قویو

قازارام // درین قوزی بنش کنچی // هانی بونون ارکنگی // ارکنگ قازاندا قاینار // قنبر یانیندا اوینار // قنبر گنتدی

اودونا // قارقی باتدی بودونا // قارقود قلمیش قمیشمیش // بنش بارماقی قوموشموش // قوموشی ونردیم تاتا // تات منه

داری ونردی // دارینی ونردیم قوشا // قوش منه قانات ونردی // قاناد آلدیم اوچماقا // حاق قاپیسین آچاقا // حاق قاپوسی

کيليد لي // کيليدي دوه بويوندا // دوه گيلان يولوندا // گيلان يولي سولودور // سودا باليق دولودور // گيلان يولي سر به سر // ايچينده ميمون گزر // ميمونون بالالاري // مني گورجک آغلادي // اورگيمي داغلادي // تومانينا فيغلادي // توماني دليک - دليک // قورباغا بولوک - بولوک // قورباغاني حقلاديم // احسن بگيه ساخلاديم // احسن بگين نه يي وار؟ // چاکور - چوخور چايي وار // بير تولا توتان قانجيق دير // گوزلري وار مينجيق دير

❖ اوشودوم ها اوشودوم // // ارکج قازاندا قاينار // تولا يانيندا اوينار // تولاني باسدیم اوجاقا // ديرت انيلدي بوجاقا // انشديم انشديم يوماق چيخدي // يوماقي ونرديم تاتا // تات منه داري ونردی // داريني سپديم ينره // // دوه گيلان يولوندا // گيلان يولي بنش بازار // ايچينده ميمون گزه ر // ميمونون بالالاري // کيليدي ونردی منه // باسدیم صانديق آچيلدي // اونجو مرجان ساچيلدي

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آما داشديم // منه طولوم دنديلر // من طولومدن بنزارام // ... // احسن بگين نه يي وار؟ // چاققور - چوقور چايي وار // بيرجه باتمان بيتي وار // اللي باتمان گوتي وار

❖ اوشودوم ها اوشودوم // // درين قويو بنش گنجر // ايچيندن ميمون گنجر // توماني بولوک - بولوک // آفتافت دليک - دليک // احسن بگين نه يي وار // گويدن گندن آتي وار // ينردن گندن ايتي وار // احسن بگين آتي اولوب // گلين گندک گتيرک // اوردوبادا اينتيرک // اوردوباد يين قوشلاري // قاقيلدار آريا ايستر // آرياني کيمدن ايستر؟ // کيليمچيدن ايستر // کيليمچي کيليم توخور // يانيندا بوبلول اوخور

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آما داشديم // آماجغيم آلدیلار // منه جوروم سالدیلار // من جورموودن بنزارام // درين قويو قازارام // درين قويو بنش کنچي // هاني بونون آرکنجي؟ // ارکنج قايا باشيندا // هاي انيلديم گلدي // چيبي ات ونرديم يئمدي // چيبي ات قازاندا قاينار // قنبر بوجاقدا اوينا

❖ اوشودوم ها اوشودوم // داغدان آما داشديم // المامي بنديلر // منه جوجه دنديلر // جوجليکدن چيخديم // ابلاما گنتديم // ابلام پيلو پيشيردي // ايچينه فاريه (سيچان) دوشوردی // بو فارني ننيلمي // بوني قوشا ونرملی // ميندرده قوشدي // قانادي قوموشدي

❖ آي تشدي تشدي تشدي

❖ آي تشدي تشدي تشدي // بوردان بير گلين کنشدي // ايکي خوروز ساواشدي // بيری قانا بولاشدي // قاني قنتدي چايا دوشدي // چايدان قوورچين اوشدي // قورچينيم آلا پاختا // يوواسي گليب :تاختا // گوروم اوني کيم وورسا // قان قوسسون لاختا - لاختا

❖ آي تشدي تشدي تشدي // وورديي گيلاتي کنشدي // ايکيجه خوروز ساواشدي // قان آخني چايا دوشدي // چايدان گورچين اوشدي // گورچيني بللي - بللي // گل اوخي بيزيم ديلي // بيزيم ديل اورمو ديلي // اورمودان گلن آتلار // آغزیندا گون چاتلار // اوغلان دنير گل قاقاق // قيز دنير باغريم چاتلار

❖ آتشي تشدي تشدي // بوردان گيلانلي کنشدي؟ // ايکي خوروز ساواشدي // بيری قانا بولاشدي // قان گنتدي چايا دوشدي // چايدان گورچين اوشدي // آتيم نيه کيشنيسن؟ // آريا سامان ايستيرم! // آريا سامان کيمده دير؟ // عم قيزي بي گيله دير // عم قيزيم بي فرش توخور // ايچينده بولبول اوخور // سنين بالا قارداشين // منيم بويوک قارداشيم // آلاه کلامين اوخور

- ❖ آتشي تشدي تشدي تشدي // بوردان بير گلين گنشي // ببببم گنشي // بير جوت قوچ // بير يجيران بيري بوز // مينديم بوزون بونونا // سوروم خالخال بولونا // خالخال يولي سربه سر // يولوندا جيران گزه ر // آتيم ندن كيشنيسن؟ // آريا اوچون كيشنيرم! // آرياني كيمدن تاپاق // خان قيزي خاندان آلاق // خان قيزي خالي توخور // ايچينده بوليول اوخور
- ❖ آتشي تشدي تشدي تشدي // اوردي گيلاتي گنشي // ايكي خوروز ساواشي // بيري قانا بولاشدي // قان آخدي چايا داشدي // چايدان بيلديرچين اوشي // بيلدرچينين بللي - بللي // گل اوخو بيزيم ديلي // بيز بورالي دگليك // بيزيم ديل اورمو ديلي // اورمو بوردان اوزاقدير // دريا اوندان قاباق دير // اورمودان آتلي گلر // آتلي لار چاتلي گلر // آتلا رينير آرياني // ينمرسه چيخار جاتي // جان دندي جانا گلدي // يادما شامان گلدي // شامان آتلا سوزي // آتام آتلا سوزي
- ❖ آي تشدي تشدي تشدي // اغاجدان آما دوشي // المانين ياني زده // زده ني ينمز گده // چويان چولده گزيردي // داوارلاري دوزوردي // چويان قويونا گندر // كوچكي آدم ديدر // قابايندا اوچ كنجي // هاني بونون اركنجي؟ // اركنج قازاندا قاينار // قنبر يانيندا اوينار // قنبر قنندي اودونا // قارقي باتدي بونونا // قارقي دنمه، قاميش دي // بنش بارماقي قوموش دي // قوموشي ونرديم تاتا // تات منه داري ونرددي // داريني سپديم ينره // داري بيتدي قورودي // ينردن درديم قورودي // بيچينچي گلدي دردي // بيچينچي حضرت قولي // جيبينده واردي پولي // حضرت قولي بننادي // آرواديني دانلادي // آروادي جهان بانو // بونون چارشابي هاني؟ // چرشابي جيريليبدير // قولباغي قيريليبدير // چارشابيني ياماما // جهان گنديب حاماما // حامامين سويي ايسدي // ايسدي سودا نه پيسدي // تلي پري اونون قيزي // پالتارلاري قيرمزي // اوغلونون آدي خيردير // اليندي دهردير // خيدير بي ين دهرسي // تلي پري جهرسني // جهره دنمه اساسدي // دهره دنمه الماسدي // خيدير بي اودون يارار //
- ❖ **حسن آغا**
- حسن آغا ؛ دالدي ياراغا // ميندي اولاغ؛ سوردي باغا // بير قوش ووردي؛ اودا قورباغا // ونرددي قوناقا؛ قوناق ينمدي // سالدي ياغا؛ اوزي ته له دي // بيزه ونرمدي؛ يندي قورباغا // دوشي ياتاغا // هديدي؛ هوديدي // سنين ينرين قودنيدې // آل باشينا؛ كول باشينا // ات تاختاسين وورباشينا
- ❖ **كنچل** : (اوشاق فولكلوروندا و اسكي زمانلاردان قالان كوسا و كنچل جشنلريندن ياديگار قالان بير بويوك اوزونه كوزه سوز ساحسي واردير كي اونلاردان بير چوخي اوشاقلار طرفيندن اوخونوب تاي - توشلارني گولدوروب اوخودماق و جينلتمك ايسديكلري اوچون اوخونار:)
- ❖ **كنچل**، **كنچل**؛ **بامبه** // گنندي **حكيم خانيه** // **حكيم خانا** باغليدي // **كنچلين** باشي باغليدي // **كنچل** دنير واي **باشيم** // قازاندا قاينار **آشيم** // **آشيمي** ايچنن اوليدي // **باشيمي** بيچن اوليدي //
- ❖ **كنچل**؛ **كنچل**؛ **داز** **كنچل** // هر ياندا پرواز **كنچل** // **قيش** **گليب** **قورتارميسان** // **بودي** **گليز**؛ **ياز**، **كنچل**
- ❖ **كنچل**، **كنچل**، **مرندي** // **قولاري** **دويملندي** // **انشيتدي** **ساچ** **گليز** // **باشينا** **كول** **الندي**
- ❖ **كنچل**، **كنچل**، **نوخودي** **كنچل** // **باشي** - **گوزي** **قوخولو** **كنچل** // **كنچل**، **كنچل**، **مرنده** // **عرب**، **بوغدا** **سرنده** // **بير** **عربي** **باش** **اينلر** // **ينددي** **قازان** **آش** **اينلر** // **گلين** **بيغلاق** **باشينا** // **زهر** **قاتاق** **آشينا** // **كنچل** **آشين** **پيشيبدير** // **نوخودلاري** **شيشيبدير** // **اون** **ايكي** **كنچل** **بير** **ياندا** // **خارتا** - **خورتا** **دوشوبدي** // **كنچلين** **خوندي** **باشي** // **انششگين** **ميندي** **باشي** // **اوياندا** **داوا** **دوشي** // **بو** **ياندا** **سيندي** **باشي**

❖ کنچلر ها کنچلر // بیغیشالار آش ایشچلر // کنچلین هیندی باشی // مذمته میندی باشی // اوتایدا داش آتدیلار // بوتایدا سیندی باشی //

❖ قاری ایله بوز

❖ بیر قاراچی واریدی // تومانچاچی داریدی // جاتانیندان بنزاریدی // آتافا آدی اله // گنتدی بوز اوسته بنله // بوز اوستونده یورودی // آفتاباسی گیریدی // آسلینا-آسلینا فغان انیلدی // اوزون توتوب بوزا سویلدی // آ بوز سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم گون منی اریمزیدی / آ گون سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم بولوت منیم قاباقیمی کسمزیدی / آ بولوت سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسایدیم یاغیش اولوب یاغمازیدیم / آ یاغیش سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم گوی اوت مندن بیتمزیدی / آ اوت سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم قویون منی یئمزیدی / قویون سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم قورد منی یئمزیدی / قورد سن نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم قارا کوپک منی بوغمازیدی / آقارا کوپک نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم سیچان منیم چورگیمی یئمزیدی / سیچان نه ظالمسن؟ / من ظالم اولسیدیم پیشیک منی یئمزیدی / پیشیک نه ظالمسن؟ / ظالم – ای ظالمیم یوک اوسته یورقانیمدی / کورسی اوستی قیشلاقیم / قاری هر نه پیشیرسه اودا منیم قورماقیم

❖ بیر قاری ننه واریدی // بیر بیزوی واریدی // آپاردی سووراماغا // آیاغی بوزدان زیودی // // پیشیک سن نه ظالم سن؟ / ظالم ها ظالمیم // کورسی اوستی قیشلاقیم // کورسی آلتی یایلاقیم // خاتیم نه منه پیشیرسه / اودا منیم قورماقیم

❖ بیرری واریدی بیزدن، بیرری واریدی سیزدن // داششاقی قاریزدان، چوکی چوالدوزدان // سیگریلدی بوزدان، بیخیلدی قیچی سیندی // (بور واریاتئیدا ظالم یئرینه یامان ییمشسان دنلیب) // پیشیک سن نه یامان ییمشسان؟ // یامانام کی یامانام // کورسی اوستی یایلاقیم // کورسی آلتی قیشلاقیم // یئنه م منی ووراند // یا پاجا قاچلاغیم دیر

❖ (باشقا واریانتدا سوزلر بیره- بیر دیر تکجه سون سوزجوکلرده اینکدن سونرا بنله دیر کی...) اینک سن نه ظالمسن؟ // من ظالم اولسیدیم قصاب منی کسمزیدی // قصاب سن نه ظالمسن؟ // من ظالم اولسیدیم پیشیک منیم اتیمی یئمزیدی // پیشیک سن نه ظالم سن؟ // ظالمیم ها ظالمیم // کورسی قیچی لیلاغیم // کورسی اوستی اویاغیم // خاتیم (کلین) نه منه پیشیرسه اودا منیم قورماقیم //

❖ الیمی پیچاق کسبیدیر

❖ الیمی پیچاق کسبیدیر // دسته پیچاق کسبیدیر // یاغ گتیرین یاغلییاق // بال گتیرین باللییاق // دستمال گتیرین باغلییاق // دستمال دوه بوینوندا // دوه شیروان یولوندا // شیروان یولی لیل باغلار // دسته- دسته گول باغلار // او گولون بیرسین اوزیدیم // تنله ریمه دوزیدیم // قارداشمین تویوندا // اوتوروب – دوروب سوزنیدیم

❖ الیمی پیچاق کسبیدیر // دسته پیچاق کسبیدیر // یاغ گتیرین یاغلییاق // دستمال گتیرین باغلییاق // دستمال قالیب بابامدا // بابام مکه یولوندا // مکه یولو بوزلودور // دره سی یاریپزیدیر // او یاریپزدان دریدیم // گردنیمه سریدیم // آغا دایمین تویوندا // دورا ایدم اوینا ایدیم // اویماقین وقتی دگیل // قیزیل گولون تختی دگیل // قیزیل گولدر دره لر // مخمل اوسته سره لر // قیزلار اونی اکرلر // میتقال ایله چکرلر

❖ اویانا قاچدیم توتون ایدی // بویانا قاچدیم توتون ایدی // ساری کوینگین بوتون ایدی // ساری کوینگین ساچاچی // قیراغیندا وار پیچاقی // الیمی پیچاق کسبیدی // دسته پیچاق کسبیدی // یاغ گتیرین یاغلییاق // دستمال گتیرین باغلییاق //

دستمال دوه بونوندا // دوه شیروان یولوندا // شیروان یولو سر-به-سر // ایچینده قیزلار گزه ر // بیر قیز دوغدو بیر اوغلان // آدینی قویدو سلیمان // سلیمان گنتدی اودونا // اودون باتدی بودونا // اودون دگیل قوموشدی // بنش بارماغی قوموشدی // قوموشلری ایتیردی // هندوستانا یئتیردی // هندوستانلارین آتاری // منی گوردی کیشندی // آی نه ایچین کیشندی // آریا ایچین کیشندی // آریا منده یوخ ایدی // شاه قیزیندا چوخ ایدی // شاه قیزی قالی توخور // ایچینده بولبول اوخور // اونون کیچیک قارداشی // آلاه کلامی اوخور //

❖ تولکی؛ تولکی

تولکی، تولکی؛ تولکی // قیرووق اوسته لونبکی // آسلان الا اغامیز // قاپلان قارا قاقامیز // خوروز کیمی مولامیز // چاقال بیزیم چاوشموز // آلا قاقا جارچی میز // ساقساقان خبرچی میز // تیوق بیزیم چرچی میز // ایلان بیزیم قمچی میز // ساری بابادا قصریمیز // ساری بوغلارین بوراسان

❖ بیبیلی قوچ ای بیبیلی قوچ

بیبیلی قوچ آی بیبیلی قوچ // بی بیم گتیردی بیر جوت قوچ // بیری جیران بیری بوز // میندیم بوزون بونوندا // سوردوم خالخال یولوندا // خالخال یولی داشلیدیر // اوستا اوردا قالدی // اوستام قوجا یاشلی دیر // اوستا منی اوخودی // ترمه بوتتا توخودی // آتیم یئنه کیشنیسه سن // آریا اوچون گیشنیرم // آریانی هاردان تاپاق // خان قیزی خاندان تاپاق // خان قیزی هاردان تاپاق // اوچا قایادان اتاق // قایادا کهلیک اوخور // خان قیزی قالی توخور // اونون اورتا گولونده // بیر ساری بولبول توخور // منیم بال قارداشیم // سنین آرا قارداشین // قوجا اوستا یانیندا // قرآنین درسین اوخور //

❖ بی بیلی قوزاها، بی بیلی قوز // بی بیم گتیردی بیر دانا بوز // میندیم بوزون بونوندا // سوردوم "ساسار" یولوندا // ساسار یولی بوز باغلار // دسته-دسته گول باغلار // کاش اولمییب قالیدیم // بیر دسته او گولردن // ساچ باغیما سالیدیم //

❖ یاغیشداو قاردا اوخونان اوشاق سوزلری

❖ یاغدی یاغیشلار // بانلادی قوشلار // حیوان جامیشلار

❖ یاغیش یاغیر دانا دانا // بیری دوشور بیزیم ناما // گلین گدک اویناماقا // اویناماقین وقتی دگیل // قیزیل گولون تختی دگیل // قارقا دنیر قار قار // قجله دنیر زهرمار // سترچه دنیر پس نه وار! // یاغدی یاغیشلار // بانلادی قوشلار // بیزیم درویشلار // قیچین قیریشلار

❖ اوشاق اوینلاری ایلنجلری

اوشاقلارین بیر چوخ اوینلاری و اینلمک اوچون ساییز یاراتدیقلاری ساحه او قدر گنیش و چنشینلیدیر کی گرکیر اوزی بیر باشقا کیتابدا سوز آچیلایو آرادا اوشاقلارین اوینلارلا بیر سیرا سوزلر و ایشلر واردیر کی اوزلری آیری - آیری فولکلور بولومی اولشوربلار. اوشاقلارین آراسیندا اوینلاردا نوبه و بیر چوخ اویندا "قورد" آدلاندیرلان کیشینی تعیین اندمک اوچون بیر سنرا ایشلر واردیر کی اونلاردان بونلاری دنمک اولار:

بیر نچه اوشاقدان اولان بیر اویندا "بیر" قورد "یادا" "اوستا" و بونا بنزر کیشیلری سنجمک اوچون اوشاقلار اللرین بیر آریا گتیریب و اللرین دالی قاباغین چوره - چوره بو سوزلری اوخولار:

قوم؛ پانی؛ یه س

سونرا اللرین هر بیر اوزون اورتادا گورسدر، سوزون دالسنین توتوب دنیلر کی:

کو؛ مه؛ کی؛ یه س

گننه اللرین اورتایا گتیرلر بو زمان هر کیمین الی اوبیرسیلرله فرقیلی اولسا او ائشیکه چیخاریادا اویونون قورالارینا گوره سنچیلر.

بو اوخوماقین باشقا بیر واریانتیدا بوجوردی:

ان؛ انن؛ اون

بیر باشقا سایا همان ایشلرله :

مسجیدین بوجاغیندا // شام یانار اوجاغیندا // اوردان بیر خاتیم گنچدی // آغ اوغلان گوجاغیندا

بو سایالارین هامیسی اوزالتیلاراق اوخونارو بیر هجایله دنیلر تا اوزون بیر شکیلده اولسونلار. بوسنچمک ده ایلمک بلی اولانا"باش" ایکنجی اولانا"آردی" اوندان سونراکی "آردی بالاسی" و سونونجیه "زیر" دنیلر.

بیر آیری اویون نوبتی سنچمک "یاش قوری" و "شیر من خط" دیر کی ایکیسیده بیر - بیرلرینه بنزه ر. بیر ساخسی آلیب بیر طرفین توپورجکله یاش اندیب گویه تولازلار. گویده هر طرف یاش یا قوری یانی سنچیب دوز دنین اویونی گوتوره ر. ساخسی گویده ن ینره گله- گله دنیلر کی: "قوری - قوری قورباتین اولوم". شیر من خط ده عین بو دور اما پولیله بو ایش گورنه ر بنله کی پولی آتارلار گویه پولون شیر یا خط اولدوقونی دنیلر. هر نه اولسا اویونی دوز دنین گوتوره ر. شیر من خطده پول گویه تولازلاندا اوکی چولون بیر اوزون سینچب مثلا شیر سنچیب دنییر: "شیردی علینین شیری" و یا "خط دی علینین خط دی" (منظور حضرت علی)

بیر باشقا اویون سیراسی سنچمک "گول پوچ" یا "تک من جوفت" دور کی بیر اویونچی بی الینده بیر بالاجا شنی گیزلیدیب یومورومقارینی گورسدرک هانسیسیندا اولدوقونی سورشار. قارشی طرف دوز الی بلی اندسه اویونی گوتوره ر.

بیر باشقا یول "تک من جوت" دور کی اوندان اللرین بیرینده بیر نچه کیچیک شنی قیزلیدیب تک اودوقی یاجوفت اولدوقونی سورشار. دوز دنین اویونی آلا. "تک من جوفت" تاپماق اوچون بعضی ایشلرده گورنه ر؛ اورنک اوچون الین دریسین قیورشدیریپ قیوریشلاری سایالار تک اولسا تک دنیلر، جوفت اولورسا جوت یاداسول الی باشین اوستوندن دولادیریپ پارماقلاردان بیرین گتیرلر قبااق دیشلرین اوستونه تک دیشه راست گلسه تک دنیلر ایکی دیشه دوشرسه جوفت. (جوفت یئرینه جوت دنیلر)

بیر چوخ اویوندا ایکی گوروه بیر - بیرلرینه هر به-زوربا گلکم اوچون دنیلر کی:

"آلا دانا؛ گوی دانا؛ گورخمورسان چیخ منیدانا"

اوشاقلار آراسیندا بیر ی ساواشماق ایستسه یانداکیلار اونی ساواشدیрмаق اوچون دیرناقلارین بیر - بیرینه چالیب دنیلر کی: "سیز ساواشا بیز تاماشا"

بیر اوشاق آند ایچیب سونرا او آندیدان گنچمک ایسته سه دنییر کی "آشقا؛ پوشقا، پاپوشقا، توپوردوم آتدیم ینره"

بیر اویوندا بیرسی اویوندا چوخ زمان دایانقلی اولوب انله کی اویونون ایشیگینده اولانلار و اوکیشیدن سونرا اویونچوی اولاراق سایلان نوبه سی تنزینتشمک اوچون دنییر کی:

"یولداش اولومونی ایستیرم؛ قره چولمینی ایستیرم"

بیرسی بیر تیم گتیرییده و او تیم یاخشی اولمادیقی زمان قارشی طرف دنییر کی:

"تنجه کی داشق ماشین یولدا قالار یوک گتیمز فلان (قارشی طرفین آدی) عرضه سی اولسا بئله بیر تیم گنیرمز" اویون گورتولدوقدان سونرا و آخشام چاغی اولوب اوشاقلار انولرینه گنتمک اوچون داغیلان زمان بو سوزی اوخورموشلارو دئیردیلر:

"انولی انوینه، چوماق گوتی پیلته؛ پیلته یانديراق سوخاق گوتونه؛ داغیشیب هر گنتسین انوینه" اویون آراسیندا یاغیش یاغیرسا اوشاقلار اوز آرالاریندان بیر اوشاقی کی آناسینین ایلکی سایلیر سنچیب سونرا او اوشاق بو سوزی دئیر "من آنامین ایلکیم؛ آغزی قره تولکیم" بئله لیکله بو اوخوماقدان سونرا بئله ایناتارلار کی یاغیش کسبیب بو اونلار اویونلارینا دوام اندجکلر. اویونلاردا ایکی یانلی اولان و یادا آرادا قان اویونچویه "ریحان مرزه" دئیلر بو اویونچی هر هانسی طرف کی اویونچی ایسته سه اویاندان اولوب ایکی طرفلی اوینار.

بوتون اوخویوجولاردان ایستیردیم کی اگر اونلاریندا بیلدیکلری باشقا اوخوماقلار؛ اویونلاردا اوخونان اسکی و بوردا گلن سایالارین باشقا واریانتلارینی بیلیرلر بو آدرسه گوندر سینلر تا اوز آدلاریله یازنین آردیجی بولوملرینده وئریلسین. اونجدن سیزلره مینت دارلیقیمی بیلدیریرم. یازار: علی ب. تورک

[E-mail:turkbaris2003@yahoo.com](mailto:turkbaris2003@yahoo.com)

قایناقلار:

- 1) مثل ها و چپستانها – صمد بهرنگی، بهروز دهقانی 1357
- 2) سایالار - د.م. صدیق - 1347
- 3) سایالار - ز. وفائی - 1379
- 4) آذربایجان فولکلوری یکانات - ه. حصاری - 1379
- 5) ائل دیلی و ادبیات درگیسی – بوتون سایلار
- 6) تورک خالق ادبیاتی - م.ع. صرافی
- 7) وارلیق درگیسی